

HRVATSKA SREDNJOVJEKOVNA PISMENOST I KNJIŽEVNOST

7. – 15. st.

Milena Lokas, prof.

Oton Iveković: Dolazak Hrvata na Jadran

Oton Iveković: Krunidba kralja Tomislava

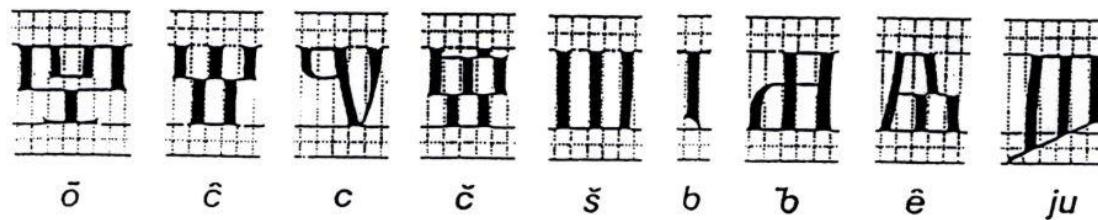
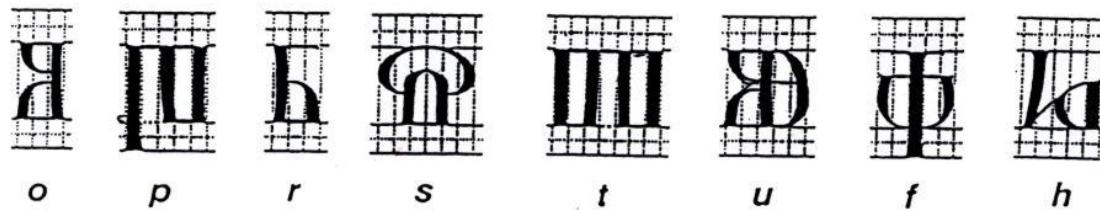
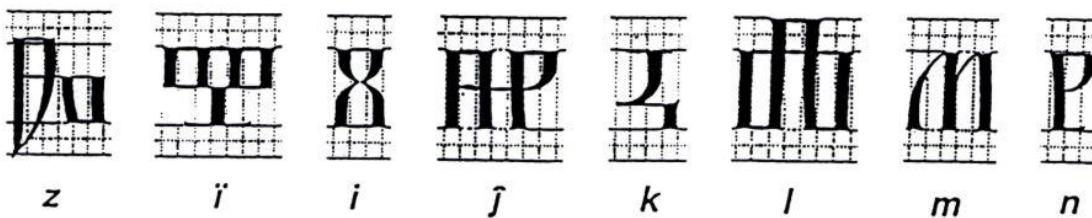
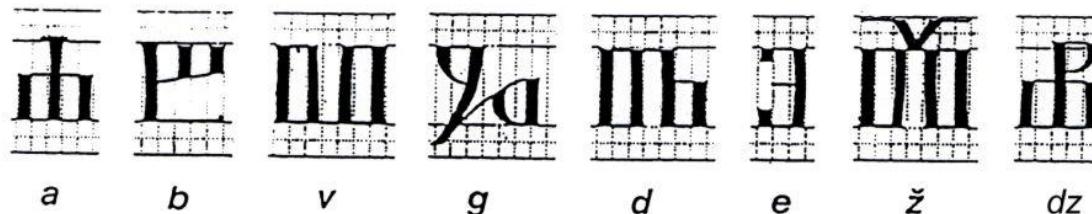
- tri jezika: staroslavenski, narodni, latinski
- tri pisma: glagoljica, latinica, ćirilica

- začeci pismenosti vezani su uz braću **ĆIRILA i METODA** (iz Soluna) koji pokrštavaju Slavene (9./10. st.). Oni prevode najpoznatije crkvene knjige na staroslavenski jezik. Ćiril je sastavio pismo glagoljicu.

- **Crnorizac Hrabar**, učenik Ćirila i Metoda, u svojem traktatu (raspravi) „O pismenima“ (južna Makedonija, 10. st.) govori o pismenosti Slavena prije i poslije pokrštavanja te nakon dolaska braće Ćirila i Metoda.

GLAGOLJICA

POVIJESNI I PRAVNI TEKSTOVI

BAŠĆANSKA PLOČA

BAŠĆANSKA PLOČA

BAŠĆANSKA PLOČA

- Jedan od najvrijednijih spomenika rane hrvatske pismenosti
- 1100. g., darovnica (podaci o darovanju zemljišta) kralja Zvonimira crkvi sv. Lucije u Jurandvoru (kraj Baške) na otoku Krku.
- Napisana je hrvatskom redakcijom staroslavenskog jezika, a pismo je uglata glagoljica. Danas se čuva u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (HAZU) u Zagrebu.

LJETOPIS POPA DUKLJANINA

- 12. st.; sadrži rodoslovje dukljanske dinastije.
- Izvorno je napisan na slavenskom jeziku, a na hrvatski je preveden iz latinskog prijepisa u 14. st. i tada je ovom tekstu dodana priča o smrti kralja Zvonimira (kletva Hrvata)

VINODOLSKI ZAKON

- 1288. g; povijesni i pravni dokument kojim se uređuju pravni odnosi između gospodara tj. krčkih knezova (Frankopana) i vinodolskih općina

ZAPIS POPA MARTINCA

- 1493. g.; dio Drugog novljanskog brevijara
  - Sadrži zapis o Krbavskoj bitci i daje potresnu sliku stanja u Hrvatskoj zbog turskog osvajanja

INKUNABULE

najstarije tiskane
knjige

Prve hrvatske inkunabule su:

MISAL PO ZAKONU RIMSKOG DVORA (1483. g.)

BREVIJAR PO ZAKONU RIMSKOG DVORA (1492. g.)

KNJIŽEVNI TEKSTOVI

LIRIKA:

- **Šibenska molitva** – 14. st.; napisana je na narodnom jeziku na latinici. Pohvalna pjesma Gospu
- **Svit se konča** – 13./14. st.; satirična pjesma koja govori o pokvarenosti svećenstva koje ne slijedi duhovne nego materijalne vrijednosti

EPIKA:

- **Rumanac trojski** – 13. st.; hrvatski prijevod romana o Troji
- **Lucidar** – 15. st.; prijevod enciklopedije srednjovjekovnog znanja s područja bogoslovija, astronomije, geografije, medicine i dr. Preveden je s češkog jezika. Pisan je u obliku dijaloga između učitelja i učenika. Hrvatski prijevod sadrži itekstove o Učkoj i Istri.

DRAMA:

- **Muka svete Margarite** – 15. st.; mirakul

